

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nový trestný čin maření spravedlnosti významně ovlivní právní praxi

Zákonem č. [287/2018](#) Sb., který novelizoval zákon č. [40/2009](#) Sb., trestní zákoník, byl s účinností od 1.2.2019 rozšířen katalog trestných činů o trestný čin maření spravedlnosti podle nově doplněného § 347a, který zákonodárce zařadil do sousedství trestného činu křivé tlumočení (§ 347) a trestného činu padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348).

Trestný čin maření spravedlnosti podle nového § 347a trestního zákoníku ve své základní skutkové podstatě **postihuje jednání spočívající v předložení důkazního prostředku s vědomím, že je padělaný nebo pozměněný, a to v úmyslu jej použít jako pravého. Trestné je rovněž samotné padělání nebo pozměnění důkazního prostředku v úmyslu, aby byl tento použit jako pravý.** Za spáchání tohoto trestného činu lze uložit trest odnětí svobody až na dvě léta. Ve vymezení trestného činu použitý pojem „důkazní prostředek“ pochází z oblasti teorie důkazního práva, přičemž pojmy důkazního prostředku a důkazu se často nesprávně zaměňují jako synonyma (a činí tak i zákonodárce sám), rozlišení přitom spočívá v tom, že důkaz je skutečnost, která se podává z důkazního prostředku. Důkazní prostředek představuje širokou kategorii, neboť podle § 89 odst. 2 zákona č. [141/1961](#) Sb., trestního řádu, za důkaz (resp. správně **za důkazní prostředek**, viz výše) může sloužit vše, co **může přispět k objasnění věci.**

Převedeme-li uvedené do praxe, **pokud např. v civilním sporném řízení bude předložena smlouva, kterou žalobce „vyrobil“** (sepsal a antedatoval) pro účely důkazního doložení svého žalobou uplatněného nároku, takovému žalobci **v případě odhalení takové smlouvy jako padělaného důkazního prostředku** (neodpovídající stáří listiny, podpis nekorespondující s jinými podpisy ze stejného časového období), **zcela reálně hrozí trestní stíhání za trestný čin maření spravedlnosti** podle nového § 347a trestního zákoníku. Právní praxe přitom v některých případech inklinuje ke zpětné „výrobě“ zejména listinných důkazů, a to přes skutečnost, že podle etického kodexu ČAK advokát nesmí „*v řízení uvádět údaje, ani navrhopvat důkazy, o nichž ví, že jsou nepravdivé nebo klamavé, a to ani na příkaz klienta*“.

Příklad z praxe

Jako ilustrativní příklad z právní praxe může sloužit nedávno publikovaný **nález Ústavního soudu ze dne 17.8.2018, sp.zn. II. ÚS 644/18.** V uvedeném rozhodnutí se Ústavní soud zabýval následující situací. Advokát zastupoval klientku ve věci zaplacení ceny díla. **Klientka nejdříve s**

vědomím advokáta pohledávku na zaplacení ceny díla postoupila na společnost zabývající se mimosoudním řešením pohledávek. Ovšem k mimosoudnímu řešení nedošlo, klientka peníze nezískala, a tak **po určité době dala advokátovi pokyn, aby podal žalobu na zaplacení ceny díla.** Protistrana ovšem v průběhu sporu upozornila na **nedostatek věcné legitimace,** resp. na skutečnost, že v důsledku účinků postoupení pohledávky již klientka není věřitelem, a nelze ji takovou pohledávku soudem přiznat. **Advokát následně zajistil antedatovanou smlouvu (o postoupení pohledávky zpět na klientku) podepsanou uvedenou společností zabývající se mimosoudním řešením pohledávek, kdy tato smlouva měla být následně předložena u soudu.** Klientka však odmítla takovou smlouvu podepsat, přičemž ve sporu o zaplacení ceny díla v důsledku neprokázání zpětného postoupení pohledávky nebyla úspěšná.

V dalším soudním řízení pak **klientka následně žalovala svého dosavadního advokáta o náhradu škody způsobené při výkonu advokacie, neboť podle jejího názoru to bylo pochybení advokáta, které zapříčinilo její neúspěch ve sporu o zaplacení ceny díla.** Obecné soudy dovodily, že neúspěch ve sporu byl naopak zapříčiněn nedostatkem součinnosti klientky (nepodepsání antedatované smlouvy), přičemž **nad antedatovanou smlouvou se obecné soudy nijak nepozastavovaly. Až Ústavní soud konstatoval, že díky přístupu klientky nebyly soudům předloženy vědomě nepravdivé důkazy, což je následek z pohledu práva žádoucí,** což nelze klást k tíži klientky ve sporu klient - advokát, a z tohoto důvodu rozhodnutí obecných soudů zrušil. Jak vidno, Ústavní soud v jistém ohledu předznamenal zavedení nového trestného činu maření spravedlnosti.

Není důkazní prostředek jako důkazní prostředek

Vrátíme-li se zpět ke skutkové podstatě trestného činu maření spravedlnosti, stojí za pozornost rozdíly mezi navrhovaným zněním obsaženým ve vládním návrhu novely a zněním předmětného zákona, které bylo skutečně přijato. V důsledku pozměňovacího poslaneckého návrhu se v průběhu legislativního procesu do základní skutkové podstaty trestného činu maření spravedlnosti dostala jedna nenápadná, avšak zásadní vsuvka a to, že **padělaný či pozměněný důkazní prostředek musí mít tzv. „podstatný význam pro rozhodnutí“.** Další v procesu přijímání předmětné novely trestního zákoníku přijatou změnou bylo to, že **do skutkové podstaty komentovaného trestného činu byla přidána slova charakterizující důkazní prostředek jako „věcný nebo listinný.“** Má se tedy patrně jednat o důkazní prostředky hmotného charakteru, tedy např. písemné prohlášení nikoliv např. ústní výpověď (podání takové nepravdivé výpovědi je jinak trestáno jako trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku podle § 346 trestního zákoníku). Z uvedeného tak **lze dovozovat, že ne každé předložení padělaného či pozměněného důkazního prostředku bude bez dalšího naplňovat skutkovou podstatu tohoto trestného činu** a bude tedy postižitelné prostředky trestního práva. **K trestnosti takového jednání se tedy bude muset jednat o věcný nebo listinný důkazní prostředek, který bude mít současně tzv. „podstatný význam pro rozhodnutí“.**

Pohled do zahraničí

Zákonodárce se při zavádění tohoto trestného činu inspiroval právními řády okolních zemí, kdy podle důvodové zprávy k předmětné novele **je dané jednání postihováno například na Slovensku** (§ 344 slovenského trestného zákona) **nebo v Německu** (§ 160 německého trestního zákoníku). **Slovenská právní úprava je oproti nové české právní úpravě nesrovnatelně přísnější** a jako trestný čin „marenie spravodlivosti“ trestá také maření důkazu anebo bránění v získání důkazu. U slovenských sousedů je trestáno také maření nebo bránění přítomnosti osoby podávající výpověď či výpovědi samotné. Za popisovaný trestný čin je možno uložit trest odnětí svobody na jeden rok až šest let.

Německá úprava, na kterou zákonodárce odkazuje, se zaměřuje na ústní důkazní prostředky, kdy v § 160 německého trestního zákoníku trestá svádění ke křivé výpovědi („Verleitung zur Falschaussage“), a dále např. v § 156 německého trestního zákoníku tzv. nepravdivé místopřísežné prohlášení („Falsche Versicherung an Eides Statt“). **Německá úprava obsahuje důležité ustanovení o opravě nepravdivého údaje**, kdy soud může trest za tento trestný čin zmírnit nebo od jeho uložení upustit, pokud pachatel závčas opraví nepravdivý údaj, přičemž zcela instruktivně německý zákonodárce stanoví, že oprava je opožděna, jestliže při rozhodnutí již nemůže být zhodnocena nebo jestliže z činu vznikla újma jinému anebo jestliže na pachatele již bylo podáno oznámení nebo proti němu zahájeno vyšetřování. **Český zákonodárce se patrně německou úpravou do značné míry inspiroval, když současně se zavedením trestného činu maření spravedlnosti jej zařadil do výčtu trestných činů, u kterých je možný zánik trestní odpovědnosti tzv. účinnou lítostí.**

Závěr

Sám zákonodárce v důvodové zprávě k předmětné novele uvádí, že ani ve státech, kde tento trestný čin byl zaveden, nedošlo k významnějšímu zatížení orgánů činných v trestním řízení. Ze statistických údajů slovenského Ministerstva spravedlnosti vyplývá, že v roce 2016 bylo za tento trestný čin na Slovensku odsouzeno celkem 16 osob, v první polovině roku 2017 pak bylo odsouzeno 11 osob. **Až praxe ukáže, jaká budou statistická čísla v České republice ohledně tohoto nového trestného činu.** Jak dalekosáhle tato změna v právním řádu ovlivní právní praxi v České republice je otázkou. Především **bude významné, jak se bude vyvíjet výkladová praxe stran znaku spočívajícího v tzv. „podstatném významu pro rozhodnutí“.** Každopádně bude již nyní nutno důsledně zvažovat, co je v jakém řízení předkládáno a jaký je původ takových důkazních prostředků. Řada advokátů bude patrně důsledněji dodržovat v úvodu citované ustanovení etického kodexu, nelze však zcela počítat s tím, že tento přístup zcela a bezezbytku převáží.

Mgr. Miroslav Kučerka,
advokát

Mgr. Vít Klimpl,
advokát

[KGS legal s.r.o., advokátní kancelář](#)

Národní 416/37
110 00 Praha 1

e-mail: info@kgslegal.cz

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)